

ANA TEMA¹ 8. madde Çocukların AİHM Önünde Temsili

(Son Güncelleme Tarihi: 28.02.2026)

Giriş

Başvuranın yaşı, Mahkemeye başvurmasını engellemez. Bununla birlikte genç başvuranlar, kırılgan bir durumda bulunabilirler. Genç başvuranların haklarının temsiline ilişkin olarak, menfaatleri ebeveynlerinin veya ebeveynlerinden birinin ya da onları temsil etmek isteyen üçüncü bir kişinin menfaatleriyle çatışabilir. Mahkeme, bu konuyla ilgili birçok farklı durumu incelemiştir. İç hukuk, bir ebeveynin çocuk adına başvuruda bulunma ehliyeti vermediğinde, bu ebeveyn yine de Mahkeme önünde çocuğu temsil edebilir mi? Bu bağlamda yararlı kriterler oluşturulmuştur. Mahkeme, çocuğun menfaatlerini ve haklarını etkili bir şekilde korumanın önemini vurgulayarak pragmatik bir yaklaşım benimsemektedir.

Yararlı Kriterler ve Örnekler

İlke olarak, iç hukukta başka bir kişiyi temsil etme hakkı bulunmayan bir kişi, belirli koşullar altında Mahkeme önünde bu kişi adına hareket edebilir (*T.A. ve diğerleri/Moldova Cumhuriyeti*, 2021, § 32). Özellikle, küçükler, yetkili makamlarla anlaşmazlık içinde olan ve onların kararlarını ve tutumlarını Sözleşme kapsamında güvence altına alınan haklar ışığında eleştiren bir ebeveyn tarafından temsil edilseler bile Mahkemeye başvurabilirler (*E.M. ve diğerleri/Norveç*, 2022, § 64). Bir kişinin başvuruda bulunma ehliyetine sahip olabilmesi için üç kriterin sağlanması gerekmektedir: a) küçük ile küçük adına Mahkemeye başvuran kişi arasında yeterince yakın bir bağ, b) söz konusu şikâyetin olmaması halinde küçüğün haklarının etkin bir şekilde korunmasından mahrum kalma riski ve c) küçük ile onu temsil eden kişi arasında herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmaması (*T.A. ve diğerleri/Moldova Cumhuriyeti*, 2021, § 33).

Ebeveynler Tarafından Çocuk Adına AİHM'ye Başvuru:

- Biyolojik bir ebeveyn, örneğin, ebeveynlik yetkisinin koruyucu aileye devredilmesi ve ebeveynin ziyaret hakkına getirilen kısıtlamalar gibi durumlarda, çıkar çatışmalarının tespit edildiği istisnai durumlar olsa bile, genellikle küçük çocuklarının adına Mahkemeye başvuruda bulunma ehliyetine sahiptir (*Roengkasettakorn Eriksson/İsveç*, 2022, § 61).
- Ebeveyn ile çocuk arasındaki hukuki bağların kopması, ebeveynin çocuk adına Mahkemeye başvuru yapıp yapamayacağına karar verirken belirleyici değildir (*Strand Lobben ve diğerleri/Norveç* [BD], 2019, § 156). Ebeveyn hakkına sahip olmayan ebeveynler de küçük çocukları adına Mahkemeye başvurabilir: Bu tür davalarda temel kriter, çocuğun belirli menfaatlerinin Mahkemenin dikkatine sunulmama ve çocukların Sözleşme'den doğan

¹ Bu belge Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olup Mahkeme açısından bağlayıcı değildir. Bu tercüme, Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin onayı ile yayımlanmıştır ve sadece **Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığının** sorumluluğu altındadır.

haklarının etkin bir şekilde korunmasından mahrum kalma riskinin bulunmasıdır (*Scozzari ve Giunta/İtalya* [BD], 2000, § 138; *Lambert ve diğerleri/Fransa* [BD], 2015, § 94; *Strand Lobben ve diğerleri/Norveç* [BD], 2019, §§ 156-159). Bu durum özellikle ebeveyn ile Devlet arasındaki ihtilafların söz konusu olduğu davalarda geçerlidir.

- Mahkeme, biyolojik bir ebeveyn tarafından çocuğu adına yapılan bir başvuruyu incelediğinde, bazen ebeveyn ile çocuk arasında çıkar çatışmaları tespit edebilir. Çıkar çatışmalarının varlığı, bir kişinin başka bir kişi adına yaptığı başvurunun kabul edilebilirliği değerlendirilirken dikkate alınmalıdır (*Strand Lobben ve diğerleri/Norveç* [BD], 2019, § 158; *E.M. ve diğerleri/Norveç*, 2022, § 64). Somut olayın koşullarına bağlı olarak, bu sorun esasa da dâhil edilebilir (*A. ve diğerleri/İzlanda*, 2022, § 63).
- Eğer ihtilaf, ebeveyn ve Devlet arasında değil, iki ebeveyn arasında yaşıyorsa (örneğin ebeveynin ziyaret hakkının uygulanması konusunda) çocuğun menfaatlerini koruma görevi, çocuğun velayetine sahip olan ebeveyne aittir (*C./Hırvatistan*, 2020, §§ 55-56). Bu tür durumlarda, biyolojik ebeveyn olmak, çocuğun adına başvuruda bulunmak için yeterli bir gerekçe olarak görülmez (*Eberhard ve M./Slovenya*, 2009, §§ 85-88; *Moog/Almanya*, 2016, §§ 39-42; *K.B. ve diğerleri/Hırvatistan*, 2017, §§ 109-110; *A.M. ve diğerleri/Rusya*, 2021, § 43 ve burada atıfta bulunulan diğer referanslar, kişisel ilişki kurma hakkına ilişkin ihtilaflar bağlamında).
- Çocuğuna karşı ebeveynlik yetkisine sahip bir baba veya anne, çocukla birlikte yaşamıyor olsa bile, çocuğu adına başvuruda bulunma ehliyetine sahip olabilir (*Petrov ve X/Rusya*, 2018, § 83; *R.B. ve M./İtalya*, 2021, § 42; *Y.Y. ve Y.Y./Rusya*, 2022, § 43, yerel mahkemelerin çocuğun ikamet yerini belirlediği kararların uygulanmaması bağlamında).
- Koruyucu ebeveyn, çocukların yerleştirilmesi yasal olarak sona ermiş ve artık yasal vasileri olmasa bile, çocuklar adına başvuruda bulunma hakkına sahiptir. Ayrıca, ihtilafın çocukların velayetinin başvurudan alınması ile ilgili olduğu durumda, başvuruda bulunma ehliyeti sorunu şikâyetin esası ile birleştirilebilir. Çocukların menfaatlerinin, keyfi bir müdahale ile suçlanan sosyal hizmetler kurumu tarafından savunulduğu bu tür bir durumda, başvuruda bulunma ehliyetinin tanınmasının reddedilmesi, küçüklerin 8. madde kapsamındaki haklarının etkili bir şekilde incelenmesini engelleyecektir (*Savinovskikh ve diğerleri/Rusya*, 2024, §§ 53-57 ve 77).
- Çocukların Mahkeme önünde temsil edilmesi sorununa yönelik kısıtlayıcı ve tamamen teknik bir yaklaşımdan kaçınılmalıdır (*Strand Lobben ve diğerleri/Norveç* [BD], 2019, § 156). Özellikle, ilgili çocuk ile “temsilcileri” arasındaki bağlar, başvurunun konusu ve amacı, ayrıca olası bir çıkar çatışmasının varlığı dikkate alınmalıdır (*Paradiso ve Campanelli/İtalya* [BD], 2017, § 86 (Daire kararına atıfta bulunarak); *A. ve diğerleri/İzlanda*, 2022, § 62). Ayrıca çocuk reşit olduğunda, başvuru tarihinde küçükse ve reşit olduktan sonra ebeveynleri tarafından temsil edilmesine izin veriyse, ebeveynler tarafından temsil kabul edilebilir (*Biba/Arnavutluk*, 2024, § 36).

Tüzel Bir Kişi Tarafından Çocuk Adına AİHM’ye Başvuru:

- Kendileri de zihinsel engelli olan ebeveynleri tarafından doğumda terk edilen ve bir yıl dokuz aydan fazla bir süre boyunca uygun olmayan bir kurumda barındırılan zihinsel engelli bir çocuk adına bir sivil toplum kuruluşunun (STK) 3. madde kapsamında başvuruda bulunma ehliyeti (*L.R./Kuzey Makedonya*, 2020, §§ 46-53).
- *Bulgar Helsinki Komitesi/Bulgaristan* (k.k.), 2016: Bir STK’nın, ölen çocuklar adına 8. madde kapsamında başvuruda bulunma ehliyetinin olmaması. Bk. § 52, *Centre de ressources juridiques Valentin Câmpeanu/Romanya* [BD], 2014, §§ 104-114 kararında belirtilen kriterlerin somut olaya uygulanması ve atıfta bulunulan diğer referanslar.
- *Association Innocence en Danger ve Association Enfance et Partage/Fransa*, 2020: iki çocuk koruma derneğinin, ebeveynleri tarafından kötü muamele uygulanması sonucu ölen bir çocuk adına 3. madde kapsamında başvuruda bulunma ehliyeti (bk. §§ 122-132, *Centre de ressources juridiques Valentin Câmpeanu/Romanya* [BD], 2014, §§ 104-114 kararında belirtilen kriterlerin uygulanması).

Önemli Örnekler

- *Scozzari ve Giunta/İtalya* [BD], 2000, §§ 138-141 - ebeveyn haklarının askıya alınması, annenin bakım altındaki çocuklarıyla görüşme hakkına getirilen kısıtlamalar; çocukların anneleri tarafından temsil edilmeleri (bk. ayrıca *Diamante ve Pelliccioni/San Marino*, 2011, §§ 146-147);
- *Neulinger ve Shuruk/İsviçre* [BD], 2010, §§ 1 ve 15 – çocuğun, annesiyle birlikte, çocuğun hukuka aykırı şekilde uzaklaştırıldığı babasının ikamet ettiği ülkeye geri dönmesi; çocuğun onu kaçıran annesi tarafından temsil edilmesi. Ayrıca bk. *Eskinazi ve Chelouche/Türkiye* (k.k.), 2005 - Lahey Sözleşmesi uyarınca başvuranın çocuğunu İsrail'e geri getirme yükümlülüğü; çocuğun onu kaçıran annesi tarafından temsil edilmesi;
- *Paradiso ve Campanelli/İtalya* [BD], 2017, § 86 - taşıyıcı annelik anlaşması kapsamında yurt dışında doğan bir çocuğun, anlaşmayı yapan ve daha sonra biyolojik bağlarının olmadığı tespit edilen bir çiftin yanından alınması; çiftin çocuk adına yaptığı başvurunun kabul edilemez bulunması;
- *Strand Lobben ve diğerleri/Norveç* [BD], 2019, §§ 156-159 - ebeveynlerin ebeveyn sorumluluğu sona ermiş ve çocuk evlat edinilmiş olsa da, annenin küçük çocuğu adına AİHM'ye başvuruda bulunma ehliyeti;
- *S.P., D.P. ve A.T./Birleşik Krallık* (Komisyon kararı), 1996 - bir avukatın, vasi (ad litem) tarafından yetkilendirilerek yerel davalarda temsil ettiği çocuklar adına yaptığı başvuru: kabul edilebilir (annelerinin ilgisizliği, yerel makamların başvuruda eleştirilmesi ve avukat ile çocuklar arasında çıkar çatışması olmaması - *Lambert ve diğerleri/Fransa* [BD], 2015, § 93 davasında atıfta bulunulmuştur);
- *Şahin/Almanya* (k.k.), 2000 - ebeveynler arasında babanın kişisel ilişki kurma hakkına ilişkin olarak anlaşmazlık; velayet sahibi olmayan ebeveynin, velayet dışında ebeveyn haklarına ilişkin anlaşmazlıklarda başvuruda bulunma ehliyetinin olmaması;
- *P., C. ve S./Birleşik Krallık* (k.k.), 2001 - başvuranlardan alınan bir bebeğin evlat edinilme ve yerleştirilme prosedürleri; biyolojik ebeveynlerin, çocuklarının menfaatlerini korumak amacıyla onların adına Mahkemeye başvurma ehliyeti;
- *Iglesias Gil ve A.U.I./İspanya*, 2003, §§ 3 ve 37 - uluslararası çocuk kaçırma; çocuğun Mahkemede, velayete sahip annesi tarafından temsil edilmesi;
- *Siebert/Almanya* (k.k.), 2005 - küçük çocuğun menfaatlerine ilişkin olarak biyolojik ebeveyn ile Devlet tarafından atanmış bir vasi arasındaki anlaşmazlık. Velayet ve kişisel ilişki kurma hakkının belirlenmesi için biyolojik baba tarafından başlatılan ulusal yargılamalar; daha önce hiç ebeveyn hakkına sahip olmamış olan babanın başvuruda bulunma ehliyeti;
- *Eberhard ve M./Slovenya*, 2009, §§ 88-90 - bir babanın küçük çocuğu ile kişisel ilişki kurma hakkına usulüne uygun olarak saygı gösterilmesini sağlama yükümlülüğünün ihlali; velayete sahip olmayan biyolojik ebeveynin başvuruda bulunma ehliyetinin olmaması;
- *Moretti ve Benedetti/İtalya*, 2010, §§ 32-35 - küçük çocuk adına evlat edinen ebeveynleri tarafından yapılan başvurunun kabul edilemezliği;
- *Z./Slovenya*, 2010, § 116 - bir baba ile çocuğu arasında ilişki olmaması; çocuğun kendisiyle sınırlı bir şekilde görüşebilen ancak yine de velayete sahip olan ebeveyni tarafından temsil edilmesi;
- *M.D. ve diğerleri/Malta*, 2012, § 27 - çocuklara yönelik kötü muamele nedeniyle ceza mahkûmiyeti sonrasında ebeveyn haklarının otomatik ve kesin olarak sona ermesi; küçük çocukların ebeveyn haklarını kaybeden biyolojik anne tarafından temsil edilmeleri;
- *A.K. ve L./Hırvatistan*, 2013, §§ 48-49 - zihinsel engelli bir annenin ebeveyn haklarının sona ermesine ilişkin yargılama; çocuğun biyolojik annesi tarafından temsil edilmesi;
- *Kruškić ve diğerleri/Hırvatistan* (k.k.), 2014, §§ 101-103 - velayeti bulunmayan ve torunlarıyla çıkar çatışması içinde olan büyükanne ve büyükbabanın başvuruda bulunma ehliyetinin

olmaması;

- *Hromadka ve Hromadkova/Rusya*, 2014, §§ 118-120 - uluslararası çocuk kaçırma davasında çocuğun sürekli velayete sahip babası tarafından temsil edilmesi (Lahey Sözleşmesi);
- *N.Ts. ve diğerleri/Gürcistan*, 2016, §§ 52-59 - çocukların kendi istekleri dışında babalarına iade edilmesine hükmeden mahkeme kararı; çocukların teyzeleri tarafından temsil edilmeleri;
- *Bulgar Helsinki Komitesi/Bulgaristan* (k.k.), 2016, § 55 - iç hukuk uyarınca anneler çocukların yasal temsilcisi olmaya devam etse de ebeveynler ile çocuklar arasında fiili bir bağ bulunmadığından çocukların menfaatlerini koruyacak kimse olmaması. Bu nedenle, ilgili ebeveynlerin “Mahkemeye başvuru yapabilecek” kişiler olarak değerlendirilememesi.
- *K.B. ve diğerleri/Hırvatistan*, 2017, §§ 109-110 - velayeti bulunmayan ebeveynin çocuklarıyla düzenli iletişim kurma hakkına riayet edilmemesi; velayeti olmayan biyolojik ebeveynin başvuruda bulunma ehliyetinin olmaması;
- *Charles Gard ve diğerleri/Birleşik Krallık* (k.k.), 2017, §§ 63-70 - ebeveynlerin iradesine aykırı olarak, çocuğun yaşamını yapay olarak sürdüren tedavinin sonlandırılmasına yönelik tıbbi kararın alınmasına yol açan süreçte bir çocuğun ebeveynleri tarafından temsil edilmesi (kabul edilemez); *Lambert ve diğerleri/Fransa* [BD], 2015 kararında belirlenen kriterlerin bir küçüğe uygulanması;
- *Petrov ve X/Rusya*, 2018, § 83 - bir çocuğun velayetinin değerlendirilmesiyle ilgili davada babanın dosyasının yetersiz incelenmesi. İhtilaf, biyolojik ebeveynler arasındaydı ve çocuk annesiyle birlikte yaşıyordu. Bununla birlikte başvuran baba, Rusya iç hukukuna göre, çocuğun ikametgahının anne lehine belirlenmesine rağmen ebeveyn haklarını koruduğundan, çocuğu Mahkeme önünde temsil edebilmiştir.
- *V.D. ve diğerleri/Rusya*, 2019, §§ 72-76 ve §§ 81-84 - vasinin (koruyucu anne) biyolojik olmayan küçük çocukları adına Mahkeme önünde başvuruda bulunma ehliyeti; Devletin, başvuranlar ile R. arasındaki ailevi bağların sürdürülmesine yönelik bir imkân sağlayamaması;
- *Blyudik/Rusya*, 2019, § 43 - bir babanın hem kendi adına başvuruda bulunma hem de kızı adına şikâyet ileri sürme ehliyeti, başvuranın kızının, kapalı tipte bir çocuk eğitim kurumuna yerleştirilmesinin yasallığı;
- *C/Hırvatistan*, 2020, § 56 - ana davada çocuğun geçici velayetini elde eden annenin başvuruda bulunma ehliyeti;
- *Association Innocence en Danger ve Association Enfance et Partage/Fransa*, 2020, §§ 119-132 - iç hukukta usuli statüye sahip ve ulusal yargı sürecine aktif katılan çocuk koruma derneklerinin, ölen bir çocuk adına Mahkemeye başvuruda bulunma ehliyeti;
- *Y.S. ve O.S./Rusya*, 2021, § 57 - bir çocuğun, Mahkeme önünde, ebeveynlik yetkisine sahip olan ve çocuğu çatışma bölgesinde yaşayan babasından kaçırın anne tarafından temsil edilmesi (Lahey Sözleşmesi uyarınca çocuğun iadesine ilişkin dava);
- *C.N./Lüksemburg*, 2021, §§ 27-33 - bir kamu otoritesi tarafından kısa süre önce koruma altına alınan bir küçüğün, 6. madde açısından incelenen bir davada ebeveynleri tarafından temsil edilmesi;
- *T.A. ve diğerleri/Moldova Cumhuriyeti*, 2021, §§ 31-37 - bir küçüğün, Mahkeme önünde, hayatı boyunca birlikte yaşadığı büyükanne ve büyükbabası tarafından temsil edilmesi (*Kruškić ve diğerleri/Hırvatistan* (k.k.), 2014 ile karşılaştırınız);
- *S.N. ve M.B.N./İsviçre*, 2021, §§ 63-66 - Lahey Sözleşmesi kapsamında çocuğun iadesine ilişkin davada, çocuğun ebeveynlik yetkisini paylaşan annesi tarafından temsil edilmesi;
- *E.M. ve diğerleri/Norveç*, 2022, § 64 - annenin çıkar çatışması nedeniyle çocukları adına dava açamaması (annenin ebeveyn haklarını ihmal etmesi);
- *Y.Y. ve Y.Y./Rusya*, 2022, § 43 - ulusal mahkemelerin kendisine ikamet hakkı tanıdığı kararların uzun süre icra edilmemesine ilişkin davada bir çocuğun velayet hakkına sahip annesi tarafından temsil edilmesi;
- *Roengkasettakorn Eriksson/İsveç*, 2022, § 61 - çocuklarının velayetinin koruyucu ailelerine devredilmesi ve kişisel ilişki kurma haklarının kısıtlanmasına ilişkin davada bir annenin

başvuruda bulunma ehliyeti;

- *A. ve diğerleri/İzlanda*, 2022, §§ 62-63 ve 94-95 - annenin çıkar çatışması nedeniyle çocukları adına dava açamaması;
- *Biba/Arnavutluk*, 2024, §§ 30-37 - reşit olan ve böylelikle tam hukuki ehliyeti bulunan bir çocuğun Mahkeme önünde babası tarafından temsil edilmesi;
- *Savinovskikh ve diğerleri/Rusya*, 2024, §§ 53-57 ve 77 - iki çocuk üzerindeki velayet hakkının ve koruyucu aile sözleşmesinin hukuken sona erdirilmesine ilişkin davada trans bir bireyin başvuruda bulunma ehliyeti;
- *F.D. ve H.C./Portekiz*, 2025, §§ 45-48 – Schengen Bilgi Sistemi çerçevesinde Fransız makamları tarafından çıkarılan arama ve bulma kararını takiben çocuğun annesine iadesi: Babaya, çocuğun annesine iadesi konusunda yetkili makamlarla ihtilaf yaşaması ve velayet hakkının kendisinden hiçbir zaman alınmamış olması nedeniyle, çocuğu adına dava açma ehliyetiyle tanınmıştır.

Genel İlkelerin Özeti

- Ebeveynlerin çocukları adına Mahkemeye başvurduğu bir davada 8. madde kapsamında belirlenen ilkelerin uygulanması için bk. *Strand Lobben ve diğerleri/Norveç* [BD], 2019, §§ 156-159; *T.A. ve diğerleri/Moldova Cumhuriyeti*, 2021, §§ 32-33; *E.M. ve diğerleri/Norveç*, 2022, § 64.
- Bir tüzel kişinin bir çocuk adına Mahkemeye başvurduğu bir davada 8. madde kapsamında belirlenen ilkelerin uygulanması için bk. *Association Innocence en Danger ve Association Enfance et Partage/Fransa*, 2020, § 122.
- 6.madde kapsamında incelenen bir davada 8.madde kapsamında belirlenen ilkelerin uygulanması için bk. *C.N./Lüksemburg*, 2021, §§ 29-32.

Diğer Atıflar

Diğer:

- Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (12. madde) (1989)
- Theseus: Çocuk Hakları Üzerine İhtihat Veri Tabanı

BAŞLICA İÇTİHAT ATIFLARI

- *S.P., D.P. ve A.T./Birleşik Krallık*, no. 23715/94 (Komisyon kararı), 20 Mayıs 1996 (çocukların, vasi (*ad litem*) tarafından yetkilendirilerek yerel davalarda kendilerini temsil eden bir avukat tarafından temsil edilmeleri: izin verilmiştir, kabul edilebilir);
- *Scozzari ve Giunta/İtalya*, no. 39221/98 ve 41963/98, AİHM 2000 VIII (çocukların anneleri tarafından temsil edilmeleri: izin verilmiştir; ilk başvurana açısından 8. madde: ihlal; ikinci başvurana açısından 8. madde: ihlal yok; ilk başvurana açısından 3. madde: ihlal yok ve 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi: ihlal yok);
- *Şahin/Almanya* (k.k.), no. 30943/96, 12 Aralık 2000 (velayet hakkı olmayan babanın, ebeveynler arasındaki velayet dışındaki ebeveyn haklarına ilişkin ihtilafta çocuğu temsil etmesi: izin verilmemiştir; Alman mahkemelerin kararlarına ilişkin olarak 8 ve 14. maddeler kapsamında ileri sürülen şikâyetler açısından kabul edilebilir; başvurunun geri kalan kısmı açısından kabul edilemez - iç hukuk yollarının tüketilmemesi);
- *P., C. ve S./Birleşik Krallık* (k.k.), no. 56547/00, 11 Aralık 2001 (biyolojik ebeveynler tarafından temsil: izin verilmiştir; kabul edilebilir);
- *Iglesias Gil ve A.U.I./İspanya*, no. 56673/00, AİHM 2003 V (velayet hakkına sahip anne tarafından temsil: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal);
- *Siebert/Almanya* (k.k.), no. 59008/00, 9 Haziran 2005 (velayet ve ziyaret hakkına ilişkin davada çocuğun ebeveyn haklarına sahip olmayan biyolojik baba tarafından temsili: izin verilmiştir; kabul edilebilir);
- *Eskinazi ve Chelouche/Türkiye* (k.k.), no. 14600/05, AİHM 2005 XIII (alıntılar) (çocuğun iadesine yönelik davada ortak velayet hakkına sahip (ve çocuğu kaçırmış) biyolojik ebeveyn tarafından temsili: izin verilmiştir; 6 ve 8. maddeler kapsamında ileri sürülen şikâyetler kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksun);
- *Eberhard ve M./Slovenya*, no. 8673/05 ve 9733/05, 1 Aralık 2009 (ziyaret hakkının uygulanmasına ilişkin davada velayet hakkı olmayan biyolojik ebeveyn tarafından temsil: izin verilmemiştir; biyolojik ebeveyn açısından 8. madde: ihlal);
- *Moretti ve Benedetti/İtalya*, no. 16318/07, 27 Nisan 2010 (evlat edinme davasında koruyucu aile tarafından temsil: izin verilmemiştir; 8. madde: ihlal);
- *Neulinger ve Shuruk/İsviçre* [BD], no. 41615/07, AİHM 2010 (çocuğun iadesine ilişkin davada onu kaçıran annesi tarafından temsili: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal);
- *Z./Slovenya*, no. 43155/05, 30 Kasım 2010 (velayet hakkı ve kişisel ilişki düzenlemelerine ilişkin davada, çocuğuyla sınırlı teması bulunan ancak velayet hakkına sahip ebeveyn tarafından temsil: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal yok);
- *Diamante ve Pelliccioni/San Marino*, no. 32250/08, 27 Eylül 2011 (Mahkeme önündeki ihtilafın konusu olan ebeveyn haklarına sahip biyolojik ebeveyn tarafından temsil: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal yok);
- *M.D. ve diğerleri/Malta*, no. 64791/10, 17 Temmuz 2012 (kötü muamele nedeniyle ebeveyn hakları elinden alınan biyolojik anne tarafından küçük çocukların temsili: izin verilmiştir; 6. maddenin 1. fıkrası ve 8. madde: ihlal);
- *A.K. ve L./Hrvatistan*, no. 37956/11, 8 Ocak 2013 (çocuğun, zihinsel engelli ve ebeveyn hakları elinden alınmış biyolojik anne tarafından temsili: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal; 6 ve 14. maddeler açısından ayrı bir konu yok);
- *Centre de ressources juridiques au nom de Valentin Câmpeanu/Romanya* [BD], no. 47848/08, AİHM 2014 (bir dernek tarafından temsil: izin verilmiştir; 2. madde: ihlal (esas ve usul yönünden); 2. madde ile bağlantılı olarak 13. madde: ihlal; 3, 5, 8 ve 14. maddeler açısından ayrı bir konu yok);
- *Kruškić ve diğerleri/Hrvatistan* (k.k.), no. 10140/13, 25 Kasım 2014 (velayet hakkı

bulunmayan ve torunlarıyla çıkar çatışması içinde olan büyükanne ve büyükbaba tarafından temsil: ret; 6. maddenin 1. fıkrasına dayalı şikâyet: kabul edilemez - *konu bakımından (ratione materiae)* bağdaşmazlık; 8 ve 13. maddelere dayalı şikâyetler: kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksun);

- *Hromadka ve Hromadkova/Rusya*, no. 22909/10, 11 Aralık 2014 (uluslararası çocuk kaçırma davasında çocuğun sürekli velayete sahip baba tarafından temsili: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal; 13. madde açısından ayrı bir konu yok);
- *N.Ts. ve diğerleri/Gürcistan*, no. 71776/12, 2 Şubat 2016 (baba tarafından açılan velayet davasında çocukların teyze tarafından temsili: izin verilmiştir; N.B, S.B ve L.B ile ilgili olarak 8. madde: ihlal);
- *Bulgar Helsinki Komitesi/Bulgaristan* (k.k.), no. 35653/12 ve 66172/12, 28 Haziran 2016 (ölen çocuklarla hiçbir gerçek bağı olmayan bir dernek tarafından temsil: ret; şikâyet kabul edilemez - *kişi bakımından (ratione personae)* bağdaşmazlık;
- *Moog/Almanya*, no. 23280/08 ve 2334/10, 6 Ekim 2016 (kişisel ilişki kurma hakkına ilişkin davada velayet hakkı bulunmayan biyolojik ebeveyn tarafından temsil: ret; baba açısından, kişisel ilişki kurma hakkının askıya alınması ve kişisel ilişki kurma hakkına ilişkin sürecin yürütülmesi nedeniyle 8. madde: ihlal; kişisel ilişki kurma hakkının uygulanmaması bakımından 8. madde: ihlal yok);
- *Paradiso ve Campanelli/İtalya* [BD], no. 25358/12, AİHM 2017 (alıntılar) (taşıyıcı annelik yoluyla doğan bir çocuğa ilişkin ebeveyn haklarına dair davada, evlat edinen ebeveynler tarafından temsil: ret; evlat edinen ebeveynler açısından 8. madde: ihlal yok);
- *K.B. ve diğerleri/Hırvatistan*, no. 36216/13, 14 Mart 2017 (velayet hakkı bulunmayan biyolojik ebeveyn tarafından temsil: ret; 8. madde: ihlal);
- *Charles Gard ve diğerleri/Birleşik Krallık* (k.k.), no. 39793/17, 27 Haziran 2017 (ebeveynlerin iradesine aykırı olarak çocuğun yaşamını yapay olarak sürdüren tedavinin sonlandırılmasına yönelik tıbbi kararın alınmasına yol açan süreçte bir çocuğun ebeveynleri tarafından temsil edilmesi: Mahkeme nihai bir sonuca varmamıştır; 2, 5 ve 8. maddeler kapsamında sunulan şikâyetin *Lambert ve diğerleri/Fransa* [BD], 2015 kararında belirlenen kriterler ışığında incelenmesi: kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksun);
- *Petrov ve X/Rusya*, no. 23608/16, 23 Ekim 2018 (velayetin verilmesine ilişkin davada ebeveynlik yetkisini kullanan biyolojik ebeveyn tarafından temsil: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal);
- *V.D. ve diğerleri/Rusya*, no. 72931/10, 9 Nisan 2019 (vesayetini sona erdirilmesine ilişkin davada, biyolojik olmayan küçük çocuklar adına bir vasinin (koruyucu anne) başvuruda bulunma ehliyeti: ret; Devletin, başvuranlarla R. arasındaki aile bağlarının sürdürülmesine yönelik bir imkân sağlayamaması nedeniyle 8. madde: ihlal);
- *Blyudik/Rusya*, no. 46401/08, 25 Haziran 2019 (çocuğun küçükler için kapalı eğitim merkezine yerleştirilmesine ilişkin davada baba tarafından temsil edilmesi: izin verilmiştir; 5 ve 8. maddeler: ihlal);
- *Strand Lobben ve diğerleri/Norveç* [BD], no. 37283/13, 10 Eylül 2019 (koruyucu ailesi tarafından evlat edinilmek üzere olan bir çocukla ilgili davada, ebeveyn sorumluluğu sona eren anne tarafından temsil: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal);
- *L.R./Kuzey Makedonya*, no. 38067/15, 23 Ocak 2020 (bir çocuğun bir Devlet kurumuna yerleştirilmesine ilişkin davada, bir dernek tarafından temsil edilmesi: izin verilmiştir; 3. madde: ihlal);
- *Association Innocence en Danger ve Association Enfance et Partage/Fransa*, no. 15343/15 ve 16806/15, 4 Haziran 2020 (aile içi şiddet mağduru vefat etmiş bir çocuğun, yerel yargılamalara aktif olarak katılmış olan çocuk koruma dernekleri tarafından temsil edilmesi: izin verilmiştir; 3. madde: ihlal; 13. madde: ihlal yok);
- *C./Hırvatistan*, no. 80117/17, 8 Ekim 2020 (velayet hakkına ilişkin bir davada, velayetin belirlenmesine ilişkin ilk yargılamanın ardından geçici velayet verilen anne tarafından temsil: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal);

- *R.B. ve M./İtalya*, no. 41382/19, 22 Nisan 2021 (kişisel ilişki takviminin uygulanmasına ilişkin davada ebeveynlik yetkisini kullanan baba tarafından temsil: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal);
- *Y.S. ve O.S./Rusya*, no. 17665/17, 15 Haziran 2021 (çocuğun iadesine ilişkin davada ebeveynlik yetkisini kullanan (ve çocuğunu kaçıran) anne tarafından temsil: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal);
- *A.M. ve diğerleri/Rusya*, no. 47220/19, 6 Temmuz 2021 (velayet dışında ebeveyn haklarına ilişkin bir davada ebeveynlik yetkisi sona ermiş biyolojik bir ebeveyn tarafından temsil: ret; 8. madde tek başına ve 8. madde ile bağlantılı olarak 14. madde: ihlal);
- *C.N./Lüksemburg*, no. 59649/18, 12 Ekim 2021 (çocuğun yakın bir tarihte kamu korumasına alınmasıyla ilgili davada ebeveynlik yetkisi sona ermiş ebeveynler tarafından temsil: izin verilmiştir; 6. madde: ihlal);
- *S.N. ve M.B.N./İsviçre*, no. 12937/20, 23 Kasım 2021 (Lahey Sözleşmesi kapsamında çocuğun iadesine ilişkin davada ortak ebeveynlik yetkisi kullanan (ve çocuğunu kaçıran) anne tarafından temsil: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal yok);
- *T.A. ve diğerleri/Moldova Cumhuriyeti*, no. 25450/20, 30 Kasım 2021 (küçük bir çocuğun velayetinin kendilerinden alınmasına yönelik davada, çocuğun hayatı boyunca birlikte yaşadığı büyükanne ve büyükbabası tarafından temsil edilmesi: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal);
- *E.M. ve diğerleri/Norveç*, no. 53471/17, 20 Ocak 2022 (çocuğunu ihmal etmekle suçlanan anne tarafından temsil: ret, 8. madde: ihlal yok);
- *Y.Y. ve Y.Y./Rusya*, no. 43229/18, 8 Mart 2022 (çocuğun ikamet yerinin belirlenmesine ilişkin davada, velayet hakkına sahip anne tarafından temsil: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal);
- *Roengkasettakorn Eriksson/İsveç*, no. 21574/16, 19 Mayıs 2022 (velayetin koruyucu aileye devri ve kişisel ilişki kurma haklarının sınırlandırılmasına ilişkin davada biyolojik anne tarafından temsil: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal yok);
- *A. ve diğerleri/İzlanda*, no. 25133/20 ve 31856/20, 15 Kasım 2022 (ebeveynlik yetkisi sona ermiş ve çocuklarıyla çıkar çatışması içinde olan anne tarafından temsil: ret; 8. madde: ihlal yok);
- *Biba/Arnavutluk*, no. 24228/18, 7 Mayıs 2024 (özel bir okulda sınıf arkadaşı tarafından kalıcı bir şekilde sakatlanmasına neden olan bir yaralanmaya maruz kalan küçük bir çocuğun babası tarafından temsil edilmesi ancak daha sonra reşit olup Mahkeme önünde kendini temsil edebilmek için tam hukuki ehliyet kazanması: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal);
- *Savinovskikh ve diğerleri/Rusya*, no. 16206/19, 9 Temmuz 2024 (“transseksüellik” teşhisi ve cinsiyet kimliği değişikliği nedeniyle velayeti kendisinden alınan eski bir koruyucu ebeveyn tarafından temsil: izin verilmiştir; 8. madde: ihlal);
- *F.D. ve H.C./Portekiz*, no. 18737/18, 7 Ocak 2025 (8. madde: ihlal)